

Dış Politikada Kadınlar İnisyatifi

Neden Dış Politikada Kadınlar?

Uluslararası ilişkiler, Siyaset Bilimi hocası olarak sınıfa giriyorsunuz, hemcinsiniz öğrencilerinizden hiç biri Dışişlerinde çalışmak ya da politikayla ilgilenmek istemiyor. Oysa erkek öğrencilerinizin büyük bir kısmı politikacı ya da bürokrat olacaklarından emin. Uluslararası toplantılara katılan, en az 10 yıldır dış politika konusunda uzmanlaşmış bir kadınsınız. Türkiye'nin sayılı düşünce kuruluşlarından birinde çalışıyorsunuz. Toplantılara öncelikli olarak davet edilen ve konuşturulan erkek katılımcıların her toplantıda aynı şeyleri söylediğini, hatta artık hangi düzenli yayınları okuduklarını ve fikirlerini nereden aldıklarını bile tahmin edebiliyorsunuz. Ancak siz hiçbir zaman konuşmacı olarak davet edilmiyor, o 'elit' toplantıların bir parçası olamıyorsunuz.

Genç ve çalışkan bir Uluslararası İlişkiler doktora öğrencisisiniz. Çok çalışıyor, raporlar yazıyor, tezinizi bitirmeye uğraşıyor, bir yandan da iş arıyorsunuz. Ancak ne istediğiniz işi bulabiliyor, ne hakkettiğiniz maaşı alabiliyor, ne de yaşını almış erkek hocalarınızın yanında 'bizim kız 'akıllı bıdık' olmaktan kurtulamıyorsunuz. Ancak onlara asistanlık edebiliyor, kendi sözünüzü söyleyemiyorsunuz. Bir üniversitede kadro bulmuş genç akademisyen bir kadınsınız. İdari görevler de üstünüze yıkılmış. Üniversitenin geleceği ile ilgili kararlarda bile söz sahibisiniz. Ancak her konuda uzman olan erkek hocalarınız yanınızda sizin araştırma konunuz olan bölge hakkında hiç çekinmeksizin tüm yargılarınızı doğrularmış gibi bağıra bağıra anlatıyor; bir de size, tam da iki gün önce üzerine yazdığınız konu hakkında aslında ne yapılması gerektiğini söylüyor.

Dış Politikada Kadınlar İnisyatifi tam da tüm bu tanıdık hikayeler nedeniyle ortaya çıktı. 2013 yılında biraraya gelen ve birbirlerini daha uzun zamandır tanıyan 3 kadın olarak bu sorunların ancak dış politikada daha

çok kadın olmasıyla; yani sayımızın artmasıyla ve bunun da özellikle genç kadınlara, bu oldukça erkek alanda yalnız olmadıklarını hissettirerek deneyimlerimiz paylaşılarak artıracığımızı olan inançla başladı. Hepimizin farklı ülke ve alanlarda bambaşka deneyimleri vardı. Birbirinden oldukça farklı arkadaşlarımız, ağlarımız vardı. Tek yaptığımız bunları birleştirmek oldu. Ardından bir anda bize kolay gelen bu dayanışmanın nasıl da büyüdüğüne, enerjimizin nasıl da yayıldığına şahit olduk.

İşler Güçler

2014 yılında yavaş yavaş yakınlarımıza, arkadaşlarımıza duyurduğumuz, kendi uzmanlık alanlarımızda peşine düştüğümüz ise kadınların dış politika alanında aslında nasıl etkin olduğunu ve erkek dilli ve erkek doğasıyla şekillenmiş klasik uluslararası ilişkilerin arkasında bulunan kadınları ortaya çıkarmaktı. Türkiye'nin uluslararası ilişkilerinde en çok sorunla karşılaştığı, tüm diplomasi tarihimize damgasını vurmuş Türkiye-Ermenistan ve Türkiye-Yunanistan ilişkilerinin yumuşamasında göze batmadan, sakince uğraşan ve bu bitmez tükenmez çatışmaların dilini değiştiren kadınlar vardı. İlk büyük etkinliğimiz Nisan 2015'te bu kadınları bir araya getirmektir. Farklı alanlardan gelen emekli diplomat, sivil toplum üyesi, gazeteci ve siyasetçi kadınlarla onların yaptıklarını bilen, okuyan, kendileri de yakın alanlarda çalışan kadınlar bir araya geldi.

Bu bir araya geliş bizi daha farklı kadınlarla da deneyim paylaşım toplantılarının, özellikle de rahat sohbetlerin yapılabildiği yuvarlak masa toplantılarının hem ne kadar bilgilendirici hem de rol modellerle karşılaşmanın, ilişki kurmanın ne kadar değerli olduğunu hatırlattı. Yuvarlak masa toplantılarımızı yapmaya başladık. Eylül 2015- Nisan 2016 arasında 5 yuvarlak masa toplantısı düzenledik¹. Bu toplantılara özellikle genç kadınları ve ilgilenen erkekleri de çağırdık. O toplantılarda tanıştığımız arkadaşlarımız, daha sonra kendi ilgi alanlarında farklı tartışma grupları yarattılar.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin, kadınların çatışma öncesi ve sonrası korunmaları ve barış masalarında yer almasıyla ilgili 1325 sayılı Güvenlik Konseyi Kararı'nın uygulanması için Türkiye'de de bir Ulusal Eylem Planı yazmanın peşine düştük. 2015 yılında 15. yılını dolduran karar hakkında ülkemizde sivil toplum örgütlerinin çalışmaları olmasına karşın epey geniş bir kitlenin bu karardan pek de haberi yoktu. 14 farklı sivil toplum örgütünü bir araya getirerek, hem beraber çalışma pratiklerimizi geliştirmek hem de Ulusal Eylem Planları nasıl yazılır konusunda bilgilenecek için Kasım 2015 ve Şubat 2016'da iki eğitim gerçekleştirdik².

Farkettik ki, İstanbul'da kadın konsolos sayısı epey yüksekti. 2016 ve 2017'de, önce Birleşmiş Milletler Kadın Ofisi'nin ev sahipliğinde ardından Amerikan ve İsveç Konsolosluklarında kahvaltılı sohbetleri düzenledik. Suriyeli kadınlar ana konumuzdu³. 2017'de ayrıca dünyada da sırf erkek uzmanlardan oluşan panellerin özellikle twitter'da #notoallmalepanels

#notomanel hastagleriyle ifşa edilmelerini takiben Türkiye’de de başlayan #sırferkekpanellereson hareketine de destek vermeye başladık. 2018’de BMGK 1325 sayılı kararı için Ulusal Eylem Planı yazımı için de veri sağlaması amacıyla, *Türkiye’de Kadın, Barış ve Güvenlik Gündemi* başlıklı bir rapor hazırladık⁴.

Dış Politika- İç Politika

Gerek Kadın, Barış, Güvenlik gündemini tartışırken gerekse toplantılarımızla genç kadınları dış politikada karar alma mekanizmalarına katılmak, dış politika konusunda uzmanlaşmak konularında desteklemeye çalışırken, teoriden menkul dış politika- iç politika ayrımının ne kadar bulanıklaştığını gördük. Aslında genç kadınların dış politikayla ilgilenmemelerinin nedenleri iç politikayla ilgilenmeme nedenleriyle aynıydı- kadınlara yer açılmıyordu. Dış politikada karşılaşılan sorunların iç politikaya da yansımaları kaçınılmazdı, hatta iç politikada karşılaşılan sorunlar dış politikaya yansıyor. Suriyeli mültecilerle ilgili dış politika kararlarının gündelik hayatları etkilemeyeceği düşünülebilir mi? Kürt sorununun çözülmemesinin Avrupa ile ABD ile ilişkileri etkilememesi mümkün müdür? Dolayısıyla feministlerin hep söylediği gibi özel-kamusal alan ayrımı olamayacağı gibi iç ve dış politika ayrımı da olamayacağı düşüncesiyle de hareket ediyoruz. Nitekim, 2018 ve 2019’da kadınların siyasete katılımı, siyasette kadın liderliği, kadınların yerel siyasete katılımı da gündemimizdeydi.

Yeni Açılımlar ve Ankara

2019 yılı Dış Politikada Kadınlar için genişleme bakımından çok heyecan bir yıl oldu. Ankara’daki kadın akademisyen arkadaşlarımızın sahiplenmesi sayesinde Dış Politikada Kadınlar güçlendi, geleceğe daha da cesaretle bakar oldu. Yeni bir örgütlenme ve dayanışma modeli olarak, içinden geçtiğimiz dönemde birbirimizle karşılaşmaların, konuşmanın ve beraber üretmenin değerini ve zevkini yaşayarak yeni bir yola çıktık. Raporlar yazdık, paneller yaptık.

İlkeler

Tüm bunları yaparken bizi bir araya getirenin ne olduğunu tanımlamak da gerekiyordu. Değerlerimizi, katılımcı süreçler, yerel ve bölgesel işbirliği, ortaklık ve dayanışma, her alanda hesap verebilirlik ve şeffaflık olarak tanımladık. Ortak raporlar yazarken, sosyal medyada paylaşım yaparken, paneller düzenlerken, davetlere cevap verirken birbirimize danışmayı, mümkün olan en geniş geri bildirimle planlama yapmayı amaç edindik. Bu konularda ne kadar başarılı olabildiğimizi elbette zaman belirleyecek. Uzun soluklu planlarımız ve gidecek çok yolumuz var, ancak üç kişiyle dertleşme üzerinden başlayan bu hareketin Mayıs 2019 itibarıyla Avrupa Birliği’nden

Ortadoğu'ya, sivil toplumdan akademiye alanlarında uzman 45 kadının ortaklaştığı yer haline gelmesi bize umut veriyor. Siz de katılmak isterseniz, womeninforpol@gmail.com adresine bir e-posta atın.

Doç.Dr. Zeynep Alemdar

Okan Üniversitesi
İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi
Uluslararası İlişkiler Bölümü
İstanbul-Türkiye
E-posta: zeynep.alemdar@okan.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-1031-1748.

Notlar

- ¹ Toplantılar için bakınız: <http://wfp14.org/en/our-events/speaker-series/>.
- ² Eğitimler için bakınız: <http://bm1325eylemlani.org/>.
- ³ Sohbetler için bakınız: <http://wfp14.org/en/our-events/roundtables/cooperation-with-diplomatic-corps>.
- ⁴ Alemdar Z. (2018). Women Count Turkey 2018: Turkey's Implementation of Unscr 1325. Stockholm: Operation 1325. URL: https://www.operation1325.se/sites/default/files/women_count_turkey.pdf.